

Verantwoordingsdocument Consumentenbond

2020

Inleiding

De Consumentenbond heeft een lange historie op het gebied van collectieve acties. Daar waar de belangen van consumenten in het geding zijn heeft hij in het verleden, en zal hij in de toekomst de collectieve actie inzetten als een instrument om voor deze belangen op te komen. In dit verband onderschrijft de Consumentenbond als collectieve belangenbehartiger de Claimcode (de “Claimcode”) en de principes waarop deze code is gebaseerd. Dit verantwoordingsdocument ziet op de principes van de Claimcode 2019.

De Claimcode kent zeven principes, die kunnen worden opgevat als breed gedragen, algemene opvattingen over hoe stichtingen en verenigingen die collectieve belangen behartigen en daartoe mogelijk collectieve procedures voeren, zouden moeten opereren. Deze principes stellen normen voor het gedrag van de oprichters, bestuurders, raden van toezicht en door de stichting of vereniging ingeschakelde adviseurs en hun werkwijze.

Hieronder volgt eerst een korte uiteenzetting over de organisatiestructuur van de Consumentenbond, dit ter verduidelijking van de taakverdeling en verdeling van bevoegdheden binnen de organisatie. Daarna wordt uiteengezet op welke wijze de Consumentenbond invulling heeft gegeven aan de principes van de Claimcode.

Het onderhavige document betreft het document in de zin van Principe I, van de Claimcode. De Consumentenbond voldoet aan de Claimcode. Voor zover de Consumentenbond afwijkt van de in de Claimcode neergelegde Principes en Uitwerkingen, zal – overeenkomstig het “pas toe of leg uit-principe” – daarop in dit document worden ingegaan en een uitleg worden verstrekt.

De organisatie en samenstelling van de Consumentenbond

Verenigingsstructuur

De Consumentenbond behartigt de belangen van consumenten in Nederland sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw. Al snel na de oprichting is daarbij gekozen voor de verenigingsvorm, omdat daarbij degenen wiens belangen worden behartigd via de wettelijk voorgeschreven Algemene Leden Vergadering het uiteindelijk binnen ‘hun bond’ ook voor het zeggen hebben.

De Bondsraad

De Bondsraad fungeert als het ledenparlement van de Consumentenbond en heeft belangrijke bevoegdheden, zoals het vaststellen van de hoofdlijnen van het financiële en inhoudelijke beleid, het toetsen van de uitvoering van dit beleid en het benoemen van de leden van de Raad van Toezicht en Directie. Tweemaal per jaar is er een algemene ledenvergadering.

De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op het beleid van de Directie en op de algemene gang van zaken van de Consumentenbond. Ook adviseert de Raad van Toezicht de Directie. De Raad van Toezicht heeft onder meer tot taak om een (update van de) Strategienota goed te keuren en aan de Bondsraad voor te leggen. Dit geldt tevens voor de Meerjarenraming en Jaarbegroting. Verantwoording voor het gevoerde beleid wordt afgelegd via het Jaarverslag en de Jaarrekening (mede gecontroleerd door de accountant) en door het afzonderlijke Verantwoordingsverslag van de Raad van Toezicht zelf. De Raad van Toezicht zorgt – binnen de kaders van de door de Bondsraad vastgestelde strategienota – verder voor de vaststelling van het Jaarplan van het bureau en voor het beoordelen van managementrapportages en financiële rapportages van de Directie. De Raad van Toezicht vergadert zo’n 5 keer per jaar. De Directie heeft toegang tot de vergaderingen van de Raad van Toezicht en heeft daarin een adviserende stem.

Voor de CV’s van de verschillende leden wordt verwezen naar: consumentenbond.nl/over-ons/wie-zijn-we/raad-van-toezicht/raad-van-toezicht-stelt-zich-voor.

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen een vaste jaarlijkse vergoeding voor hun werkzaamheden. Deze bedroegen in 2019 respectievelijk €15.787 (voorzitter) en €9.589 (vicevoorzitter en leden).

De Directie

De Directie is verantwoordelijk voor het besturen van de Consumentenbond en wordt door de Bondsraad op voordracht van de Raad van Toezicht benoemd. De Directie legt aan de Raad van Toezicht verantwoording af over de uitvoering van haar werkzaamheden.

Ook het beleid rond de beloning van de Directie is formeel vastgelegd. De beloning wordt jaarlijks door de Raad van Toezicht vastgesteld. De emolumenten van de directeur bestaan uit een leaseauto, een vaste onkostenvergoeding en een vergoeding voor telefoonkosten. Per kwartaal wordt de voorzitter van de Raad van Toezicht geïnformeerd over de aard en omvang van de declaraties.

Het Bondsbureau

Voor het verwezenlijken van zijn doelstellingen heeft de Consumentenbond een werkorganisatie, aangeduid met 'bureau'. Het bureau staat onder leiding van de Directie. Ook de aanstelling van medewerkers is een bevoegdheid van de Directie; over de aanstelling van het management wordt de Raad van Toezicht geïnformeerd.

Governance

Zoals hiervoor aangegeven vervult de Bondsraad binnen de Consumentenbond de rol van algemene vergadering, op de wijze waarop het Burgerlijk Wetboek dit voorschrijft. De Bondsraad is daarmee het hoogste orgaan van de vereniging, met de bijbehorende taken en bevoegdheden. De verkiezing van de Raad van Toezicht, de vaststelling van de meerjarenraming en de bevoegdheid tot wijziging van de statuten (of zelfs opheffing van de vereniging!) zijn daarvan enkele belangrijke en in de statuten vastgelegde voorbeelden. Belangrijke gesprekspartner van de Bondsraad is de Raad van Toezicht, die door de Bondsraad wordt gekozen. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat de bedrijfsmatige activiteiten worden uitgeoefend binnen het strategische kader dat de Bondsraad heeft gegeven. De Raad van Toezicht informeert de Bondsraad over genomen besluiten en legt verantwoording over zijn handelen af via het Verantwoordingsverslag. De Raad van Toezicht heeft ook contact met de Bondsraadscommissie, die o.a. verantwoordelijk is voor de voorbereiding en organisatie van de vergaderingen van de Bondsraad. In de praktijk is er ook veel direct contact tussen de Directie en de Bondsraad.

De Directie informeert de Bondsraad over de inhoud van het Jaarverslag/de Jaarrekening en de Strategienota, die formeel door de Raad van Toezicht aan de Bondsraad worden aangeboden. Evenwel informeert de Directie de Bondsraad uiteraard ook over de belangrijkste werkzaamheden en activiteiten van de Consumentenbond in de loop van het jaar. De voorbereiding en de feitelijke uitvoering van het beleid vinden plaats door de werknemers van de Consumentenbond, onder verantwoordelijkheid en onder leiding van de Directie. De Directie onderhoudt daarbij nauwe contacten met de Raad van Toezicht en woont verder (met spreekrecht) alle Bondsraadvergaderingen bij.

Overeenkomstig het pas toe of leg toe-principe wordt hieronder nader ingegaan op de principes uit de Claimcode:

1 Naleving en handhaving van de Claimcode

- 1.1 Over iedere wijziging in de governance-structuur dient een besluit te worden genomen door de Bondsraad, waarbij ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen vóór stemmen, in een vergadering waarin ten minste twee derde van de zitting hebbende Bondsraadsleden aan de stemming heeft deelgenomen.
- 1.2 Voor zover een wijziging in de governance structuur (die geen statutenwijziging behelst) of in de naleving van de Claimcode optreedt, zal de Raad van Toezicht daarover tijdig geïnformeerd worden, zodat deze haar toezichthoudende taak adequaat kan vervullen. De Consumentenbond wijkt hiermee af van de Claimcode, omdat volgens Uitwerking I.3 elke voorgenomen wijziging in de governance structuur en in de naleving van de Claimcode als agendapunt ter bespreking moet worden voorgelegd aan de raad van toezicht. De Consumentenbond meent echter dat hij, met zijn door de historie beproefde wijze van besluitvorming, waarbij ook de leden van Consumentenbond (getrapte) inspraak hebben, recht doet aan de ratio van Uitwerking I.3.

2 Behartiging van collectieve belangen zonder winstoogmerk

- 2.1 Bij de uitoefening van zijn activiteiten heeft de Consumentenbond geen winstoogmerk. Alle inkomsten van de Consumentenbond komen ten goede aan werkzaamheden ten behoeve van zijn statutaire doelstellingen en zijn statutaire achterban. Uit artikel 38.4 van de Statuten volgt dat bij het besluit tot ontbinding van de Consumentenbond, de Bondsraad beslist wat de bestemming aan het batig saldo zal zijn, nadat alle verplichtingen zijn vereffend en rekening gehouden is met de sociale belangen van Directie en

medewerkers van de Consumentenbond. Deze bestemming dient zoveel mogelijk aan te sluiten bij de doelstellingen van de Consumentenbond.

2.2 Op grond van Uitwerking II.3 van de Claimcode dienen de Statuten een bepaling te bevatten dat een batig liquidatiesaldo ten goede komt aan de deelnemers. De Consumentenbond is geen ad hoc vereniging of stichting, zodat de situatie waarop Uitwerking II.2 van de Claimcode ziet zich niet snel zal voordoen. Met de statutaire beslissingsbevoegdheid ten aanzien van een eventueel batig saldo is een bestemming conform de statutaire doelstellingen gewaarborgd. Voor zover dit een afwijking inhoudt van Uitwerking II.3 van de Claimcode, acht de Consumentenbond deze gerechtvaardigd.

3 Externe Financiering

- 3.1 Ten behoeve van de financiering en effectievere uitvoering van claims, waaronder begrepen het aangaan van een of meer vaststellingsovereenkomsten, het optreden met het oog op het aangaan en de verbindendverklaring van een vaststellingsovereenkomst of het instellen van (andere) rechtsvorderingen die strekken tot de bescherming van gelijksoortige belangen van een groep personen, kan de Consumentenbond besluiten de financiering voor eigen rekening te nemen of een overeenkomst aan te gaan met een derde partij.
- 3.2 In het geval de Consumentenbond ter financiering van de claim besluit met een derde samen te werken, wordt in de opdrachtverstrekking(en) die per individuele claim wordt aangegaan, voorzien in regelingen die de zelfstandigheid en onafhankelijkheid waarborgen en waarbij de volledige zeggenschap ter zake de proces- en schikkingsstrategie uitsluitend bij de Consumentenbond wordt belegd. Evenzo wordt zowel contractueel als in de praktijk geborgd dat de advocaat uitsluitend optreedt voor en ten behoeve van de Consumentenbond en zijn statutaire achterban. Door bij elke collectieve actie bovendien te faciliteren in mechanismen die instemming van een significante meerderheid van de deelnemers vereisen en deelnemers in staat stellen zelf te beslissen over het al dan niet accepteren van schikkingsvoorstellen en/of hoogte van schadevergoedingen, ziet het bestuur erop toe dat er geen financieringsvoorwaarden bestaan die strijdig zijn met het collectieve belang van deelnemers.

4 Onafhankelijkheid en vermindering van belangenverstrengeling

- 4.1 Conform de Claimcode wordt elke vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen de bezoldigde adviseurs van de Consumentenbond, de Consumentenbond, de Raad van Toezicht en de Directie vermeden. In alle gevallen waarin de Consumentenbond een tegenstrijdig belang heeft met één of meer leden van de Directie of de Raad van Toezicht, kan de Bondsraad op basis van artikel 32.2 van de Statuten één of meer personen aanwijzen om de Consumentenbond te vertegenwoordigen.
- 4.2 In de Statuten wordt – in tegenstelling met hetgeen Uitwerking IV.1 bepaalt – niet expliciet uitgesloten dat binnen de Directie en de Raad van Toezicht en tussen Directieleden en de leden van de Raad van Toezicht nauwe familie of vergelijkbare relaties (kunnen) bestaan. Gezien de werkzaamheden van de Consumentenbond, alsmede zijn organisatiestructuur, waarin de Bondsraad en de Raad van Toezicht bij de benoeming van Directieleden een belangrijke rol spelen, kent de governance van de Consumentenbond echter voldoende waarborgen in dit verband.

5 De samenstelling, taak en werkwijze van de Directie

- 5.1 De Directie van de Consumentenbond had in 2019 één lid, mevrouw Sandra Molenaar (Bart Combée tot 1 februari). De Directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het bondsbureau in Den Haag en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht.
- 5.2 Daarmee voldoet de Consumentenbond niet aan het in Uitwerking V.5 van de Claimcode, dat een minimum van drie natuurlijke personen in het bestuur voorschrijft. Evenmin wordt voldaan aan Uitwerking V.3 van de Claimcode, die voorschrijft dat minimaal één bestuurslid jurist dient te zijn.
- 5.3 Niettemin meent de Consumentenbond dat zijn beproefde professionele organisatiestructuur, die al vele jaren ongewijzigd is, naar behoren functioneert en over voldoende (juridisch en financieel) kennis beschikt dan wel directe toegang heeft tot deze kennis, wat het handhaven van deze structuur rechtvaardigt. De specifieke constructie van de Consumentenbond, met een “toezichtdriehoek” van directie, raad van toezicht, en het bondsbestuur, maakt dat er op alle relevante handelingen van zowel directie als raad van toezicht, voldoende controle en toezicht is.

6 Vergoeding aan bestuurders

6.1 De Consumentenbond is een brede, professionele consumentenorganisatie die is georganiseerd volgens bedrijfsmatige beginselen. Daarom ontvangt de Directie een salaris. De Raad van Toezicht stelt het salaris en de verdere arbeidsvoorwaarden van de leden van de Directie vast. Daartoe heeft de Raad van Toezicht uit zijn midden een vaste remuneratiecommissie ingesteld, die voorstellen aan de Raad van Toezicht doet in verband met het te voeren beloningsbeleid. Het beleid is erop gericht dat de Directie een beloning ontvangt, die qua hoogte en structuur zodanig is dat gekwalificeerde en deskundige bestuurders kunnen worden aangetrokken en behouden. De hoogte van het aan de Directie verstrekte vaste salaris, kostenvergoedingen en emolumenten staan in het jaarverslag van de Consumentenbond. Zie hiervoor: consumentenbond.nl/over/wie_zijn_wer/jaarverslagen/. De vereniging committeert zich in dit kader ook vrijwillig aan de WNT.

7 Taak, werkwijze en samenstelling van de Raad van Toezicht

7.1 De Raad van Toezicht wordt door de Bondsraad gekozen en is ook gelijk zijn belangrijkste gesprekspartner. In 2019 bestond de Raad van Toezicht zoals eerder aangegeven uit zeven personen. De Raad van Toezicht informeert de Bondsraad over genomen besluiten en legt verantwoording af over zijn handelen. Daarnaast onderhoudt de Raad van Toezicht nauwe contacten met de Directie van het bondsbureau in Den Haag. De Directie waakt ervoor dat datgene wat de medewerkers van het bondsbureau doen, past binnen het door de Bondsraad vastgestelde kader.

7.2 Op grond van artikel 36 van de Statuten wordt aan een accountant als bedoeld in artikel 2:393 Burgerlijk Wetboek de opdracht verleend om de door de Directie opgemaakte jaarrekening te onderzoeken. Tot het verlenen van de opdracht is in eerste instantie de Bondsraad bevoegd. Gaat deze daartoe niet over, dan is de Raad van Toezicht bevoegd of, zo tijdelijk geen leden van de Raad van Toezicht in functie zijn of de Raad van Toezicht in gebreke blijft, de Directie. Voor zover dit een afwijking is van Uitwerking VII.7 van de Claimcode, meent de Consumentenbond dat de primaire benoeming door de Bondsraad, gezien haar onafhankelijke en vertegenwoordigende rol, gepast is.

8 Consumentenbond Claim Service

8.1 De Consumentenbond heeft ervoor gekozen om met ConsumentenClaim samen te werken in Consumentenbond Claim Service. In deze entiteit zijn zowel Consumentenbond als ConsumentenClaim voor 50% aandeelhouder. Hiermee is de vereniging mede-eigenaar van een uitvoeringsorganisatie van collectieve claims. Alle inkomsten die hij in de hoedanigheid van aandeelhouder van Consumentenbond Claim Service verkrijgt, vloeien rechtsreeks terug naar de vereniging ter uitvoering van zijn statutaire doelstellingen.

De Consumentenbond is een belangenvereniging zonder winstoogmerk. De samenwerking in Consumentenbond Claim Service is erop gericht om efficiënter en doelmatiger op te kunnen treden voor én namens benadeelden, waarbij ConsumentenClaim (een deel van) de kosten draagt.

8.2 In de operatie staan de belangen van deelnemers centraal en wordt de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de Consumentenbond ten opzichte van ConsumentenClaim in de overeenkomsten en in de praktijk geborgd. Eveneens zijn alle processuele beslissingen alsmede beslissingen die met de collectieve actie samenhangen, uitsluitend bij de Consumentenbond belegd en wordt voorzien in mechanismen om benadeelden zelf te laten beslissen over de uitkomst/een schikkingsvoorstel.

8.3 Collectieve acties kunnen ook op basis van no cure no pay worden uitgevoerd voor benadeelden. In die gevallen meent de Consumentenbond met de no cure no pay-constructie de belangen van benadeelden, zijn leden én die van consumenten in zijn algemeenheid het beste te kunnen dienen. De no cure no pay-vergoeding dient als dekking van gemaakte kosten én als investering van mogelijke toekomstige acties/procedures. Op deze manier komen de kosten van succesvol afgeronde acties/procedures middels de no cure no pay-vergoeding slechts voor rekening van de benadeelden die daadwerkelijk gecompenseerd en/of schadeloosgesteld zijn, en niet ten laste van de algemene middelen van de vereniging.

Alle informatie en documenten die overeenkomstig de claimcode op de website van de Consumentenbond gepubliceerd dienen te worden, zijn terug te vinden op: consumentenbond.nl